

випадків, зображення статевих ознак перших людей намагалися прикрити традиційними зеленими гілочками [4].

У добу бароко великий Пітер Пауль Рубенс робить акцент на сцені спокуси Єви. Ця картина точно не відтворює сюжет з Біблії, це вже власна інтерпретація художника. Ми бачимо безтурботну Єву, яка довірливо йде на провокацію змія. Її образ вирізняється рисами тогочасного ідеалу жіночої краси – округлі форми живота, стегон, грудей, символічне наповнення яких походить з прадавніх культур з характерним культом родючості. Адам зображується здоровим, сильним, зрілим чоловіком. Він сидить під деревом пізнання, жестом він застерігає Єву, але не робить рішучих кроків, бо також заворожений красномовством змія. Останнього зображено в образі купідона, який не викликає у Єви якоїсь підозри, але ми бачимо, що з іншого боку дерева художник малює хвіст змія, якого вона не помічає.

Втілюючи у картині «Адам і Єва» образ першої жінки, представник модерну Густав Клімт явно бачить у цій ролі віденську спокусницю, з її розкішним тілом і відкритим, розкутим поглядом. Головну роль в цій картині відведено Єві, яка зображується на фоні Адама, що спить. У картині художник оспівує жіночу красу: її посмішка, можливо, й поступається посмішці Джоконди, але майстерно відображена загадковість жіночності, гідна захоплення. Тіло Адама виконано у темних глиняних кольорах, що нагадує нам про те, що він був створений з глини на противагу Єві, яку Бог створив саме з чоловічого ребра.

Отже, образи Адама і Єви є одними з найбільш поширених у творах світового мистецтва з біблійної тематики. Зацікавлення ними пов'язане не в останню чергу з можливістю для художників відображувати красу оголеного людського тіла. Його трактування у різний час сповнювалося естетичними смаками доби, в яку вони створювалися. Проте всі художники прагли втілювати в образах Адама і Єви не тільки перших людей і перших грішників, але й звичайних людей з їх усіма вадами та чеснотами.

Список використаних джерел:

1. Райт С. Библия в искусстве / С. Райт. – Минск: Белфакс, 1998.
2. Нессельштраус Ц. Альбрехт Дюрер / Ц. Нессельштраус. – Москва: Искусство, 1961.
3. Дюпети М. Великие художники / М. Дюпети. – Киев: Иглмосс Юкрейн, 2003.
4. Музеи мира. Изгнание из рая, Мазаччо, фреска [електронний ресурс]. – режим доступу: https://muzei-mira.com/kartini_italia/2172-izgnanie-iz-рая-mazachcho-freska.html

Антощук Т.І.

аспірант,

Київський національний університет будівництва і архітектури

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД УКРАЇНИ З ОЗНАКАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО РОМАНТИЗМУ

Проблема дослідження архітектури будівель і споруд України з ознаками національного романтизму на тлі сучасного процесу глобалізації підкреслює важливість збереження історично сформованого архітектурного середовища. Вивчення, збереження, відновлення української самотутньої архітектури спрямовано на збереження та розвиток історичного архітектурного середовища, а також на поглиблення знань про архітектуру України кінця ХІХ – початку ХХ століття.

Мета: класифікувати будівлі та споруди України з ознаками романтизму кінця XIX – початку XX століття за функціональним призначенням.

Національний аспект архітектури будівель і споруд кінця XIX – початку XX століття різних країн Європи, розглядали у своїх дослідженнях такі вчені як: О. Борисова та Т. Каждан [2], С. Гроса [9], В. Кирилов [3], Є. Кириченко [4], Я. Крастиньш [5], В. Лісовський [6], Б. Міллер Лайн [11], М. Омілановська [10], М. Орленко та Ю. Івашко [7], В. Чепелик [8] та інші.

Романтичні ідеї та настрої відродились в європейській культурі на рубежі XIX-XX століття [1, с. 258]. Національний романтизм становить унікальне явище, яке виникло та поширилось починаючи з другої половини XIX століття, ще до виникнення європейського модерну, й надалі продовжувало існувати паралельно з ним, через що в літературі часто замінюють термін «національний романтизм» терміном «національно-романтичний модерн», тим самим фактично поєднуючи два явища в одне ціле.

На території України зустрічаються такі варіанти романтизму (в тому числі й національного романтизму): північний, український, польський, румунський, російський, угорський, неомавританський стиль, неоготика та інші. Таке розмаїття прояву романтизму в архітектурі України кінця XIX – початку XX століття пояснюється політичним та соціальним факторами. По-перше, територія України впродовж визначеного періоду була під владою кількох держав (наприклад, Російської та Австро-Угорської імперій, Румунії, Польщі), по-друге, самотність різноманітних етнічних груп, які проживали на території України, виявлялась в архітектурі, як в найбільш соціальному по своїй природі виді мистецтва [5, с. 111].

Аналізуючи об'єкти архітектури визначено, що типологія будівель і споруд України з ознаками національного романтизму охоплює:

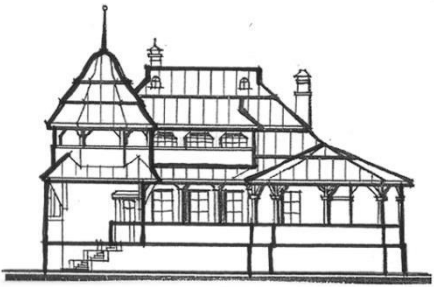

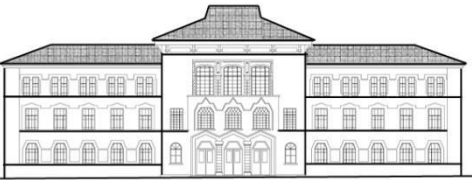
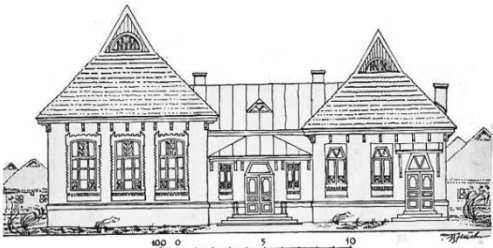

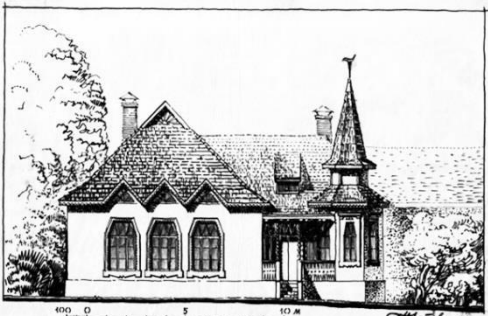

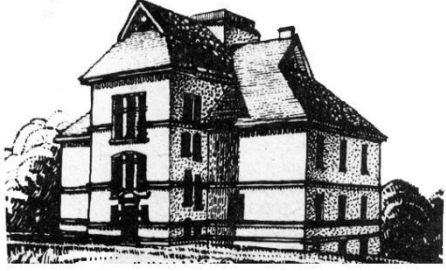
- житлові (садиби, вілли, чиншові будинки та інші),
- громадські (навчальні, культурно-просвітницькі, адміністративні та фінансові установи, транспортні, медичні, спортивні, торгово-побутового призначення),
- культові (каплиці, церкви, монастирі, кирхи, костели, синагоги),
- промислові, інженерні та господарські.

Зокрема, український національний романтизм (український архітектурний модерн – за визначенням В. Чепелика) представлений (рис. 1):

- житловими будинками (садиби, багатоквартирні будинки (блоковані та секційні), чиншові будинки та інші);
- громадськими (навчальні, культурно-просвітницькі, адміністративні та фінансові установи, транспортні, медичні, спортивні, торгово-побутового призначення);
- культовими (каплиці, церкви, монастирі);
- промисловими, інженерними та господарськими.

Таким чином, класифікація українського національного романтизму дає підстави стверджувати, що він є самостійною повноцінною складовою світової спадщини національного романтизму.

В результаті дослідження визначено, що класифікація за функціональним призначенням будівель і споруд з ознаками національного романтизму в Україні кінця XIX – початку XX століття включає: житлові, громадські, культові, промислові, інженерні та господарські будівлі. Перспективи подальших розвідок рекомендовано спрямовувати на дослідження впливу та спадкоємного зв'язку варіантів самотніх традицій романтизму на сучасну архітектуру України.

Житлові	 <p>Дача Куліжинського, с. Померки (1912, арх. К. Жуков) *</p>	Житлові	 <p>Житловий будинок, м. Харків, вул. Плеханівська, 29 (1914, арх. С. Тимошенко)</p>
Адміністративні	 <p>Будинок рад, м. Тульчин (1928, арх. М. Шгандель, інж. Гродзовський)</p>	Фінансові	 <p>Будівля кредитно-кооперативного товариства, с.Хомутець (1912-1913, арх. О.Сластін, інж. М.Єлагін) *</p>
Навчальні	 <p>Однокласна школа, с. Лемеші (1909-1910, інж. І.Якубович) *</p>	Медичні	 <p>Архітектура будівель санаторію "Хорол", м. Миргород (1910-1920ті, арх. О. Сластін) *</p>
Культові	 <p>Norwegian Institute of Technology (Norges tekniske høyskole) (1910, Norway)</p>	Промислові, інженерні, господарські	 <p>Сільськогосподарська станція, с. Миловань (1912, арх. О.Лушпинський) *</p>

* Використано малюнки В.В.Чепелика

Рис. 1. Приклади будівель українського національного романтизму за функціональним призначенням

Список використаних джерел:

1. Архітектура: короткий словник-довідник / А.П. Мардер, Ю.М. Євреїнов, О.А. Пламеницька та ін.; За заг. ред. А.П. Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 335 с.
2. Борисова Е.А. Русская архитектура конца XIX – начала XX в. / Борисова Е.А., Каждан Т.П. – М.: Наука, 1971. – 238 с.
3. Кириллов В.В. Архитектура «северного модерна» / Василий Владимирович Кириллов. – М.: УРСС, 2001. – 110 с.
4. Кириченко Е.И. Романтизм и историзм в русской архитектуре XIX века (К вопросу о двух фазах развития эклектики) / Е. И. Кириченко // Архитектурное наследство. – 1988. – № 36. – С. 130–155.
5. Крастиньш Я.А. Стиль модерн в архитектуре Риги / Я. Крастиньш. – М.: Стройиздат, 1988. – 272 с.
6. Лисовский В.Г. Северный модерн: Национально-романтическое направление в архитектуре стран Балтийского моря на рубеже XX и XXI веков/ Владимир Лисовский: Науч.-исслед. Ин-т теории и истории архитектуры и градостроительства. – Санкт-Петербург: Коло, 2016. – 520 с.
7. Орленко Н. Реинкарнация северного национального романтизма: исследование и опыт реставрации объектов / Николай Орленко, Юлия Ивашко, Ли Шуань. – К.: Феникс, 2016. – 288 с.
8. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн/ Упорядник З.В. Мойсеєнко-Чепелик. – К.: КНУБА, 2000. – 378 с.
9. Grosa Silvija. The Plastic and Pictorial Décor of the Art Nouveau Period in the Architecture of Rīga at the Turn of the 19th and 20th Centuries: Doctor's degree in Arts / Summary of dissertation / Silvija Grosa. – Riga: Art Academy of Latvia, 2008. – 108 p.
10. Omilanowska M. Searching for a national style in Polish architecture at the end of the 19th and beginning of the 20th century, [w:] Art and National Dream, Dublin 1993, p. 99–116.
11. Barbara Miller Lane, National Romanticism and Modern Architecture in Germany and the Scandinavian Countries (New York: Cambridge University Press), 2000:10.

Басва А.В.

студентка,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

РОЛЬ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В РОЗВИТКУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Актуальність наукового дослідження кримськотатарського образотворчого мистецтва продиктована тією обставиною, що протягом декількох десятиліть кримськотатарський народ був позбавлений можливості вивчення рідної культури і традицій народного мистецтва. Сьогодні, коли з'явилася можливість повернення на рідну землю, відродження власної культури набуває особливої важливості, пов'язаної з проблемою самоідентифікації народу в сучасному світі.

Вивчення процесу виникнення і становлення сучасного кримськотатарського образотворчого мистецтва можливе лише з урахуванням етнічної історії народу, багатовікових традицій розвитку його культури. Тривалий етнічний процес, що проходив протягом декількох тисячоліть на території Кримського півострова, завершився до початку XX століття.

Мета дослідження – простежити процес виникнення і становлення сучасного кримськотатарського образотворчого мистецтва, що успадкував традиції